

NELJÄIKYMMENEN
PENNIN KIRJASTO
N:o 9

ERÄMAAN ÄÄNI

JACK LONDON

*Isak Yulin
Tampere*

näköispainos ntamo 2013

40
p:ää.

ERÄMAAN ÄÄNI

(THE CALL OF THE WILD)

KIRJOITTI

JACK LONDON

SUOMENSI F. D.



TAMPEREELLA 1912

ISAK JULININ KUSTANNUSLIIKE JA KIRJAPAINO.

näköispainos ntamo 2013
© 2013 Fanny Sarton oikeudenomistajat
ISBN 978-952-215-446-0

tämä näköispainos julkaistaan Ahmet Ögütin teoksen
Fahrenheit 451: Uusintapainos rinnalla.
Fahrenheit 451: Uusintapainos toteutettiin Helsingissä
26.8.–1.9.2013

yhteistyössä

Checkpoint Helsinki / Chimney-projekti



www.checkpointhelsinki.fi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ntamo
2013
www.ntamo.net

I.

Pakoitettuna toffelemaan alkuperäistä lakia.

«Syntyperäinen kaipaus huokaa ja kärsii tottumuksen kahleissa, ja vihdoin herää julmuus pitkällisestä talviunestaan.»

Buck ei lukenut sanomalehtiä, sillä siinä tapauksessa olisi hän tietänyt vaaran olevan käsissä uhaten ei ainoastaan häntä vaan jokaista vahvalihaksista, lämpimällä pitkäkarvaisella turkilla varustettua koiraa, mikä oleskeli Puget Sound'in ja San Diegon välisellä alueella. Sitten kun muutamat miehet, tongittuaan napaseudun pimeydessä, olivat löytäneet sieltä muuatta keltaista metallia ja höyrylaivat ja kuljetusyhtiöt toittaneet löydöstä, syöksyi tuhansittain ihmisiä Pohjolaa kohti. Ja nämä ihmiset tarvitsivat koiria, suuria, väkeviä, vahvalihaksisia koiria, jotka voisivat tarttua voimakkaasti työhön, paksuturkkisia, jotta tämä voisi suojella heitä pakkaselta.

Buck asui suuressa talossa Santa Claran aurinkoisessa laaksossa. Paikkaa kutsuttiin tuomari Miller'in taloksi. Rakennus sijaitsi kappaleen matkaa tieltä puoleksi puiden kätöksessä, joiden välitse näki aina jonkun

pilkahduksen suuresta, ilmastosta, ympäri taloa kiertävästä verannasta. Paikalle johtivat soraiset ajotiet kiemurrellen laajojen nurmikkojen läpi korkeiden poppelien alla, joiden oksat toisiinsa sekaantuivat. Asuinrakennuksen takana oli kaikki vielä suurempaa asteikkoa kuin sen edessä. Siellä oli suuria tallirakennuksia, joissa tusinaluku renkiä ja poikia hommailivat; siellä kokonaisia rivejä viiniköynnösten umpeenkasvamia palvelusväen asuntoja, siellä pitkänlanta ja hyvässä kunnossa oleva ulkokuonejono, laajoja viininviljelyksiä, vihreitä laituria, hedelmäpuutarhoja ja joukottain marjapuita. Ja sitten oli siellä myös pumppulaitos arteesista kaivoa varten ja suuri sementtinen vesisäiliö, jossa tuomari Miller'in pojat kävivät aamukylvyssä ja myöskin kuumin iltapäivin vilvoittamassa itseään.

Tätä suurta aluetta Buck hallitsi. Siellä oli hän syntynyt ja siellä viettänyt kuluneet neljä vuotta elämästään. Luonnollisesti oli siellä muitakin koiria. Täytyihän niitä olla niin suuressa paikassa, mutta ei niitä otettu lukuun. Ne tulivat ja menivät, asuivat täyteen ahdetuissa koirankopeissa tai viettivät hämäräperäistä olemassaoloaan talon piilopaikoissa, kuten esimerkiksi japanilainen mopsi Toots ja meksikolainen karvaton Ysabel — eriskummallisia olentoja, jotka harvoin pistivät kuonoansa oven ulkopuolelle tai laskivat jalkojansa maahan. Toisakseen oli siellä myöskin vähintään tiu foxterrierejä, jotka vimmapäissään rähisivät Toots'ille ja Ysabel'ille, kun nämä kurkistelivat akkunoista, kokonaisen legioonan palvelustyttöjä aseistettuina vastoilla ja köysiluudilla heitä suojellessa.

Mutta Buck ei ollut sidottu huoneisiin eikä koiran-koppiin. Hän tuli ja meni minne halusi. Hän ui ympäri vesisäiliötä yhdessä tuomarin poikien kanssa ja seurasi heitä metsästysretkelle; oli tuomarin tyttären — Mollien ja Alicen — vartiana heidän pitkillä aamu- ja ilta-kävelyillään; talvi-illoin makasi hän tuomarin jalkain juuressa iloisen takkavalkean edessä kirjastossa; kanniskeli tuomarin lapsenlapsia selässään ja valvoi heidän uskaliaita retkiään kaivolle ja tallipihalle — niin, vieläpä kauemmaksikin, aitaukselle, missä varsat olivat laitumella ja marjaviljelyksille asti.

Parinkymmenen foxterrier'in joukossa liikkui hän suurella arvokkuudella — Toots ja Ysabel olivat melkein täydellisesti olemattomat hänelle, sillä hän oli kuningas — kaiken, mikä ryömi ja mateli ja lensi tuomari Miller'in pihalla, ihmiset lukuunotettuina, kuningas.

Buck'in isä, suuri, Elmo-niminen Newfoundlandin-koira, oli ollut tuomarin eroittamaton seuralainen ja Buck pani rehellisesti parastaan periäkseen isänsä tavat. Hän ei ollut niin erikoisen suuri — ei painanut enempää sataaneljäkymmentä naulaa — sillä hänen äitinsä, Shep, oli ollut skotlantilainen paimenkoira. Mutta nämä sataneljäkymmentä naulaa ynnä se arvokkuus, jonka hyvät elämäntavat ja yleinen kunnioitus suovat, saattoivat hänet tilaisuuteen käyttäytyä tosikuninkaalliseen tapaan. Niinä neljänä vuonna, jotka olivat kuluneet hänen ensimmäisestä penikka-ajastaan, oli hän elänyt kuin veltostunut ylimys. Hänellä oli syntyperäinen, ylhäinen ylpeys ja oli sitäpaitsi hiukan itsekäs, jollaisiksi maaseudun ylimykset toisinaan tulevat johtuen

heidän eristetystä asemastaan. Mutta hänen pelastuksensa oli, että hänellä oli makua muuhunkin kuin olemaan ainoastaan hemmoteltuna suosikkina. Metsästys ja muut sen sukuiset huvitukset ulkosalla olivat estäneet hänet lihomasta ja karaisseet hänen lihaksensa. Hänelle, kuten kylmiä kylpyjä rakastaville ihmisroduille oli rakkaus veteen tullut hermojavahvistavaksi ja terveyttäsuojelevaksi keinoksi.

Näin oli Buck-koiran laita syksyllä 1897, jolloin Klondiken huhut houkuttelivat miehiä kaikilta maailman kulmilta jäätyneeseen Pohjolaan. Mutta Buck ei lukenut sanomalehtiä eikä myöskään tiennyt puutarharengi Manuel'in olevan huonon tuttavuuden. Manuel'illa oli suuri helmasynti, hän pelasi mielellään kiinalaisissa arpajaisissa. Ja hänen pelihimossaan oli muuan valtava kiihko — hän luuli järjestelmällisen kestävyuden avulla täytyvän vihdoin voittaa. Tämä oli hänen varma perikatonsa. Sillä pelatakseen järjestelmällisen uutterasti tarvitaan rahoja eikä puutarharengin palkasta voi liietä sivulle kun on vaimo ja suuri lapsilauma elätettävänä.

Tuomari oli rypäleviljelysyhdistyksen kokouksessa ja hänen poikansa olivat innokkaassa urheiluseuran järjestämishommassa sinä muistettavana iltana, jolloin Manuel pani toimeen kavalan tekonsa. Ei kukaan nähnyt kun hän otti Buck'in mukaansa hedelmäpuutarhan kautta ja Buck kuvitteli he tavallisen kävelyn olevan kysymyksessä. Lukuunottamatta yhtä ainoata mieshenkilöä ei myöskään kukaan nähnyt kun he saapuivat pienelle College Park'in pysäkkiasemalle. Mutta tämä

mies puhui Manuel'in kanssa ja rahoja helisi heidän käsissään.

»Tavara laitetaan kääreeseen ennenkuin se jätetään ostajalle», sanoi vieras mies karkealla äänellä ja Manuel sitoi paksun köyden Buck'in kaulaan.

»Pidä kiinni ja vedä, mutt' älä kurista sitä», sanoi Manuel ja vieras murisi jotain vastaukseksi.

Buck oli tyynellä arvokkuudella alistunut ottamaan köyden kaulaansa. Sellaista ei tosin ikinä ennen ollut tapahtunut hänelle, mutta hän oli oppinut luottamaan ihmisiin, jotka tunsivat ja luuli heitä itseänsä paljon viisaammiksi. Mutta kun köyden molemmat päät jätettiin vieraan käsiin, murisi hän uhkaavasti. Hän oli vain ilmaissut tyytymättömyytensä, mutta ylpeydessään luuli sen olevan yhtä hyvän kuin käskyn. Hämmästyksekseen vedettiin kuitenkin köysi kovempaan hänen kaulaansa niin ettei hän voinut hengittää. Äkillisessä raivossa hyökkäsi hän nyt vieraan miehen niskaan, mutta tämä kohtasi hänet puolitiessä, tarttui hänen kurkkuunsa ja viskasi hänet kiivaalla tempauksella kumoon. Köyttä vedettiin armotta yhä kovempaan Buck'n raivoissaan taistellessa kieli riippuen ulkona suusta ja voimakkaan rinnan läähättäen koettaessa turhaan saada ilmaa. Ei ikinä elämässään oltu Buck'ia kohdeltu niin pahoin eikä ikinä elämässään ollut hän ollut niin raivoissaan. Mutta hänen voimansa heikkenivät, silmänsä kävivät lasimaisiksi ja hän oli milt'ei tajuton, kun juna vihelsi ja molemmat miehet heittivät hänet tavaravaunuun.

Hänen tätä lähin tuntemuksensa oli epäselvä havainto kieleensä tekevän kipeätä ja että häntä jonkin-

laisissa ajoneuvoissa viedä tärisytettiin. Veturin kimeä vihellys jotakin ylimenopaikkaa sivuutettaessa ilmoitti hänelle, missä hän oli. Hän oli ollut liian usein matkoilla tohtorin kanssa ollakseen tuntematta tavaravauunuissa matkustamisen epämiellyttävyyttä. Buck avasi silmänsä, ja ne kiiluivat vihasta, joka olisi sopinut ryövätylle kuninkaalle. Vieras hyppäsi tarttuakseen hänen kurkkuunsa, mutta sillä kertaa oli Buck häntä sukkelaampi. Hänen leukapielensä pusertuivat miehen käden ympäri hellittämättä siitä ennenkuin köysi vielä kerran oli tehnyt hänet tunnottomaksi.

»Yep saa toisinaan suonenvetokohtauksia», sanoi mies matkatavarain tarkastelijalle, joka oli tullut sisään melun kuullessaan. »Isäntä on lähettänyt minut sen kanssa koiratohtorille Friscoon», lisäsi hän huolellisesti piiloittaen haavoitetun kätensä. »Luulee hänen voivan parantaa sen.»

Pienessä, muutaman kapakan takaisessa vajassa San Franciscon satamassa purki sittemmin haavoitettu vieras kaikessa hiljaisuudessa itseksensä ajatuksiansa tämän yöllisen matkan johdosta.

»Minun saamiseni on kaikkiaan viiskymmentä dollaria», mutisi hän, »mutta tuhannestakaan en tekisi sitä toista kertaa.»

Hänen kätensä oli kiedottu veriseen nenäliinaan ja oikea housunlahkeensa tahriintunut polvista aina alas asti.

»Kuinka paljon sai toinen?» kysyi kapakoitsija,

»Sata», oli vastaus. »Ei tahtonut, Jumala minua auttakoon, ottaa pennyäkään vähempää.»

»Yhteensä sataviisikymmentä», laski kapakoitsija.
»Mutta sen arvoinen se on, siitä uskallan kallonikin.»

Mies kääri auki verisen nenäliinan ja katseli vahingoittunutta kättänsä. »Kunhan en vaan saisi vesikauhua . . .»

»Jos sen saatte niin on se siksi, että olette syntynyt hirtettäväksi», tokaisi kapakoitsija nauraen. »Ja nyt saatte vähän auttaa minua», lisäsi hän.

Pää pyörreksissä ja sietämättömiä tuskia kaulassa ja kielessä — puolikuoliaaksi kuristettuna — koetti Buck kohottautua kiusaajiaan vastaan. Mutta kerta kerralta kaadettiin hän kumoon ja milt'ei kuristettiin, kunnes molempien miesten oli onnistunut viilata poikki se metallikaulanauha, joka oli Buckin kaulassa. Sen jälkeen irroitettiin myöskin köysi ja koira paiskattiin jonkinlaiseen häkkiin.

Siellä makasi se loppupuolen väsyttävää yötä vapisten kiukusta ja haavoittuneesta ylpeydestä. Hän ei voinut ymmärtää, mitä kaikki tämä merkitsi. Mitä tahtoivat ne hänestä, nuo vieraat miehet? Miksi pidettiin häntä ahtaaseen häkkiin suljettuna? Hän ei tiennyt minkävuoksi, mutta hänellä oli epämääräinen tunne uhkaavasta onnettomuudesta. Monet kerrat yöteessä hypähti hän ylös vajan ovea avattaessa tai sen narisessa, luullen tuomarin tai hänen poikiensa tulevan. Mutta se ei ollut koskaan kukaan muu kuin kapakoitsija. Hänellä oli kädessä talikynttiläpahanen, jonka heikko liekki valaisi hänen pöhöttyneitä kasvojansa. Ja joka kerta tukahtui Buck'in kurkusta esiintunkemaisillaan oleva iloinen haukunta muuttuen raivoisaksi murinaksi.

Mutta niin antoi kapakoitsija hänen olla rauhassa ja aamupuolella tuli neljä miestä nostamaan häntä. Enemmän vain kiusaajia, ajatteli Buck, sillä kaikki olivat ilkeännäköisiä, risaisia ja renttumaisia ja hän riehui ja raivosi heille häkissään. Mutta miehet nauroivat ja pistelivät säleitten väliin keppejä, joihin hän hyökkäsi mitä raivostuneimmin iskien torahampaansa niihin, kunnes huomasi, että sitä miehet juuri tahtoivatkin. Silloin paneutui hän maata tuikeännäköisenä ja antoi heidän nostaa häkin kuormavaunuun. Ja nyt sai sekä Buck että häkki kulkea monien käsien läpi. Toimistokonttorin kirjurit tarkastivat ensin häkin ja muutattivat sen toiseen kuletuksivaunuun, jonka jälkeen se matalissa työntövaunuissa seuranaan joukko pakkalaatikoita ja kääreitä vietiin lauttaveneeseen. Sitten asetettiin häkki jälleen työntövaunuihin ja vietiin suurelle rautatieasemalle, missä se lopullisesti sovitettiin tavaravaunuun.

Kaksi päivää ja kaksi yötä retuutettiin tätä tavara-vaunua eteenpäin pitkässä junajonossa kimakasti viheltävän veturin jälessä ja kaksi päivää ja kaksi yötä sai Buck olla ilman sekä ruokaa että juomaa. Äkeissään oli hän junahenkilökunnan ensimmäisiin lähestymisyhteyksiin vastannut raivoisalla murinalla ja nämä olivat kostaneet ärsyttämällä häntä. Kun hän väristen ja kiu-kusta vaahdoten ryntäsi häkin säleitä vastaan, nauroivat he hänelle ja tekivät pilkkaa hänestä: murisivat ja haukkuivat kuin mitä inhoittavimmat koirat, naukuivat, räpyttelivät käsivarsiaan ja raakuivat kuin varikset. Siinä tekivät he hyvin yksinkertaisesti, sen hän kyllä tiesi, mutta siksi juuri haavoittikin se niin äärettömästi

Tämä näköispainos julkaistaan Helsingin juhlatiikoilla 2013 toteutetun Ahmet Ögütin teoksen *Fahrenheit 451: Usintapainos* rinnalla. Teos nosti esiin eri aikoina absurdeista ja yllättävistä syistä sensuroituiksi tai vai-
notuiksi joutuneita kirjoja.

Erämaan ääni on mukana teoksessa, koska se kiellettiin Yhdysvalloissa sen vuoksi, että se kuvasi Länsirannikon ”kultaryntäyksen” todellisuutta liian realistisesti, ja myöhemmin Italiassa ja Jugoslaviassa 1920-luvulla liian radikaalina ja Natsi-Saksassa kirjailijan ”sosialististen aatteiden” vuoksi.

Yhteistyössä Checkpoint Helsinki
www.checkpointhelsinki.fi



9 789522 154460 >